

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:
Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FŐSZERKESZTŐ:
BENEDEK JÁNOS.
POLITIKAI ROVATVEZETŐ:
Dr. BOROSS LAJOS.
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
SZÉKELY IMRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Az utolsó katonáig.

— szeptember 15.

Az orosz czár állítólag kijelentette, hogy amíg egyetlen orosz katonája életben lesz és amíg az állam pénztárában egyetlen rubel lesz, folytatja a háborút. Vissza fogja utasítani a béke minden közvetítőjét s a béke szónak fülét csak akkor fogja megnyitni, ha a Mikádó könyörög érte.

Akár megtette ezt a nyilatkozatot a czár, akár nem, annyi bizonyos, hogy az, aki a szájába adta, a czárnak és az orosz birodalom vezető embereinek gondolkodását tolmácsolta vele. Olyan nagyhatalom amilyen Oroszország, nem is gondolkozhat másképpen, kivált a háboru mostani stádiumában, ha csak azt nem akarja, hogy miként flottája, presztizse is a Sárga-tenger mélyébe süllyedjen. De bizonyára éppen így gondolkoznék Oroszország akkor is, ha a balsors még sötétebb arccal fordulna feléje. Ha még több hajója pihenne a tenger fenekén és a Mandzsúrföldön feküdnék holtan Keletázsia hadseregének fele. Eppen azért terheli irtózatosságot az utolsó katonáig, mely a háborura okot ad,

mert két erős állam háborujában mindegyik fél kénytelen odavetni a nagyhatalmi állás bálványának az utolsó katonát és az utolsó fillért. Egészen mindegy, hogy az egyik állam élén olyan fejedelem áll, akinek fejét az örök béke álmanak szelid rózsakoszoruja földi és a másik állam uralkodóját a civilizáció és a tudomány legnagyobb modern apostolának czime illeti. A háboru vérrel mocskolja be a rózsakoszort és a rombolás csákányát adja a civilizáció terjesztőjének kezébe. Elszáll az egyik oldalon a béke ábrándja, a másik oldalon összeomlik évtizedek békés munkája és az uralkodók szívében és ajkán barbár, gőgös jelige születik: az utolsó emberig és az utolsó fillérig!

A két uralkodó közt a különösebb szerep mindenestre a czaré. Ő a béke zászlajával lépetta trónra, de amióta uralkodik, a korbácsot és a kardot nem tette le kezéből. Homloka körül békés ábrándok lebegnek és lába az alatt eltiporja Finnországot, karmai pedig idegen birtok után nyulnak és ráteszi kezét Japánország torkára. S míg odahaza egyik főemberét a másik után gyilkolják meg, Kelet-Ázsiá-

ban háboruba keveredik, mely olyan exotikus háborunak ígérkezett, a melyet Oroszország tuczatjával viselt már, de mely a napoleoni hadjáratok óta legvéresebb harcává válik. És most már a béke czárja azt hirdeti, hogy ha kell, az utolsó katonáig és az utolsó rubelig folytatja a háborút. Emberre anynyira még nem czáfolt rá a sors iróniája, mint erre a czárra.

A háboru tehát, a miben különben senki sem kételkedett, folyni fog tovább, nagyobb elkeseredéssel és emberpusztítással, mint eddig. A czár sohasem fog békeközvetítőt meghallgatni. Soha! Az uralkodóknak ez kedvelt szavuk. Hallotta ezt már minden nép és a vérnek, a könnynek folyamai ömlöttek nyomában. De azért a büszke „soha“ gyakran megalázkodott már a kényszerűség előtt. Oroszország bizik győzelmébe és bizonyosra veszi, hogy katonáinak százezrei és milliói végül elnyomják a halált megvető bátor japán ezredeket. Megokolt tehát még most a „soha“. De eljő majd az idő, mikor a czár fülei is kegyesebbek lesznek a békeközvetítők szavaihoz. Majd ha a vérszag nemcsak ittasítani, hanem undorítani fog, ha az orosz utcák

A köszöntés az utcán.

Irta: **J. G. Kohl.**

Fordította: **Biró Irén.**

Némely vidéken a nép közt nagyon tetszetős szokások vannak a világgal való érintkezésre nézve. Így például Németország némely elhagyott hegyes vidékein az ott lakók, ha egy nekik teljesen idegen emberrel találkoznak, feltűnő szívéllyesen üdvözlök és midőn elhaladnak mellette, mintha boldognak éreznék magukat, hogy látják „szép jó napot“ és „szerencsés utat“ kívánnak neki, vagy mint a schwarzwaldi szép leányok, mint jó keresztények, barátságosan mondják: „Isten hozott!“ vagy „Isten oltalmazzon!“ Tirolban a hegyi lakók rendes köszöntése: „Dicsértessék a Jézus Krisztus!“ és a felelet rá: „Mindörökké Amen!“

Az udvarias szászok között a falusi gyermekek már messziről szaladnak az utcán az idegen elébe és neveve nyujtanak kezét, mintha csak régi ismerősök volnának. Kedves az Ausztriában szokásos „Kezét csókolom!“ is, melyet gyorsan követ a tett is a gyermekek részéről.

Itt az általános emberszeretet, melyet a föld minden lakója iránt éreznünk kellene, igen barátságos módon nyilvánul.

Aki ezen üdvözlőt nem fogadja, azt itt nagyon udvariatlannak, vagy gorombának tartják. Sőt gyanuba is veszik, hogy nem jó dologban töri a fejét. Ezért itt, ha késő este, vagy éjjel két ember találkozik, nagyon barátságosan köszöntik egymást.

Angolország némely vidékein is sokat adnak arra, hogy ha napközbe nem is, de ha már sötétedik, „jó estét“ kívánnak, pedig ezek az emberek a „jó napot“ról semmit sem tudnak. Régi dolog, hogy az angolok nagyon gyéren osztogatják a barátságos üdvözlöket.

Házukban és családjukban is „jó reggelt“ kívánnak egymásnak, s az aztán elég egész napra. Aztán jönnek-mennek, anélkül, hogy valami kellemest mondanának egymásnak. Csak midőn aludni térnek, fontos a „jó éjt.“

Az angol eseléd, ha az ablakredőnyök fölhuzza s tüzet gyújt, nem kíván jó napot, dolgát szó nélkül végzi, s ezért a németek előtt mordnak tűnik föl. De még kellemetlenebb a skóciai hegyvidéki pásztrok szokása, kiket ha — szülőfölded szokása szerint — „jó reggelt“-el üdvözölsz, bámulva, szótlanul néznek rád, vagy pedig szó nélkül elhaladnak melletted, mintha csak egy fa, vagy egy kecske volnál.

A falvakban szokásos barátságos köszöntés nem érvényesülhet ugy a népes városokban.

Tapasztalatlan falusiakat láthatunk ugyan, amint a szembejövőknek falusi szokás-ként jószíviúen integetnek, amiért aztán, épp ugy, mint a német utazók.

Skóciaiában, ugyancsak csodálkoznak rajta, hogy köszöntésüket miért nem fogadják, míg végre rájönnek, hogy itt sokkal több ember van, s ezért a jóakarattal kárba vész.

Nekünk, városiaknak ugyis elég dolgot ad, hogy ismerőseinket üdvözöljük, hogy vönnénk hát észre az ismeretlen parasztot.

A szerint, hogy többé vagy kevésbé ismerősök, akikkel találkozunk, köszöntésünk is nagyon különbözik. A legszokásosabb a kalap levétele. „A legrégebb idő óta,“ mondja báró Rumohr „Az udvariasság iskolájában, Európában a tiszteletnek különös nyilvánulását látják abban, hogy a kalapot leveszik.“

Mindenestre „különös“, mert hiába töröm rajta a fejemet, hogy miért van ez így? Az, hogy mielőtt egy barátunkhoz beléptünk, letesszük a botot, fegyvert, vagy csepegő esernyőt, érthető, de kevésbé az, hogy ártatlan és nem veszedelmes kalapot ha fent tartjuk, ezért már hallatlan gorombának tarthatnak bennünket. Miért ez olyan megbotrányoztató, valóban nem tudom. A kalap a szobában nem ezélszerű és nem is szükséges. De mégis, miért annyira feltűnő?

Nem lehet másként, minthogy a legneveletlenebb paraszt sem jelenik meg az ismerőse szobájában kalappal, csak fődetlen fővel s ha mindjárt hódpém volna is, ami a haján kívül fedné, azt gorombáságnak tartaná; ezért az utcán is a kalap levétele a tisztelet jele. Legalább a férfiaknál. Mert a nők ezt nem vették szokásba, talán a frizurájuk miatt, mely azáltal szenvedne.

A férfiak is különböző módon emelik meg kalapjukat. Ha testvér, akivel találkozunk, vagy bizalmas barát, csupán kezét

megtelnék féllábu, félkezű koidusokkal, ha a nép jajsava az orosz birodalom egét verdesi és a hatalmasok nyoszolyája fölött sápartkiserítetek ezrei fognak táncolni: fölébred a czár szívében újra a béke után való vágy. És hallgatni fog a békét közvetítőkre, még ha nem a Mikádó könyörög is irgalomért.

Most azonban a világ gunyos peszsimizmussal hasonlíthatja össze azt a czárt, aki uralkodása mézes heteiben ábrándos dalt énekelt a béke szelleméhez, azzal a czárral, aki égő városok és összetépett emberek tizezei fölött mámorosan kiáltja: az utolsó katonáig és az utolsó rubelig!

Drága a tudomány.

— szept. 15.

A tanév elején állunk. Egyik-másik iskolában — a kisebbekben — már folyik is a munka. A nagyobbakba most sereglik az ifjuság. Ugy itt, mint ott egyaránt hallható a panasz, hogy igen sok a tanulók száma. Annyian jelentkeznek a felvételért, hogy egy tekintélyes részöket vissza kell utasítani, vagy pedig egyszerűen magukra kell hagyni.

Igy tanév elején, mikor az iskolák ajtai körül folyó tolongásnak élénk hatása alatt, hogy a modern élet haladó s fejlődő iránya mennyire átalakította a tudományos intézeteket, az iskolákat is. És a miképpen más tereken is az anyagi, a materiális jellemvonás adja meg a modern fejlődésnek valódi ismeretét, éppen úgy látjuk azt, hogy a tanügy, a tanulás, a tanítás, tudomány sem nélkülözik ama jellegét. Egyfelől a paedagogia követelményei, másfelől a hygienikus szempontok, aztán tudományos, művészi, erkölcsi stb.

érdekek hova-tovább költségesebbekké teszik a tanintézetek alapítását, fenntartását. Éppen ezért kell a tanított társadalomnak is több és több terhet magára venni. Ez a teher aztán az egyes alsóbb, t. i. gazdaságilag gyengébb osztályokra nézve söröpő jellegével bir, mely kizárja a tudomány csarnokaiból azoknak fiait.

Míg arról panaszkodnak a tanítók s tanítatók egyaránt, hogy nincs kellő eredmény az iskolában; míg teljesen általánossá váltott már a nemzet fiainak az u. n. tudományos pályáktól való elhessége: addig jóformán figyelmen kívül marad a mai iskoláztatás drágasága, ennek társadalmi, nemzeti káros hatása. A dolog természete hozza magával, hogy a nép szegény fiaiból csakis az erősek képesek a tudományos életpályán kiküzdeni s érvényesíteni magukat. A nép szegény fiai tehát nem járulnak hozzá ahhoz a nemzeti katasztrófászerű u. n. szellemi proletáriátushoz, amely társadalmunk egyik legégetőbb sebe. Akárhogy forogassuk e kérdést, azt fogjuk látni, hogy az u. n. középosztály az, amely ostromolja az iskola falait fiainak, leányainak seregével. Aki megtudja fizetni a tandíjat és képes gyermeke ellátásáról gondoskodni: az gyermekét a középiskolába s onnan tovább viszi. Körülbelül van már két évtizede annak, hogy ez a jelensége észlelhető.

A menyire ismerjük a régibb idők tanügyi viszonyait, azt állíthatjuk, hogy nem igen volt kor, amely az eredmény silánysága miatt annyit panaszkodott volna, mint a mai. De nemesak panaszkodott, hanem jogosan is teszi azt. Azokban a régi időkben a tanintézetek szervezete, különösen pedig segélyforrásai s ezek felhasználásának módja olyan volt, amely mellett bőséges alkalom nyílt a középosztály eltespedt s hanyatlásnak indult színvonalát újabb, frissebb öseréktől duzzadó elemeknek bevezetésével emelni. Ha valahol, bizonyára vidéki középiskoláknál lépésről-lépésre kísérhetjük

ezt a nemzeti nagy munkát, amelylyel ugyszólván regenerálták, folytorosan felfrissítették a nemzeti társadalom felsőbb rétegeit.

Felleges részletezni, hogy mi tette lehetővé a szellem harczosainak, munkásainak ezen folyton színvonalon tartását. Az, hogy olcsó volt a tudomány. Lehetőség, hogy mások másképen vélekednek, de mi úgy vagyunk meggyőződve, hogy a tanulás drágulása s így a tudományak a pénzesebbek által való monopolizálása és a tanításbeli eredmény színvonalának sülyedése között a legszorosabb összefüggés, oki kapcsolat van. És a magunk részéről egyenesen nemzetellenes bűnök tartjuk, hogy a mai viszonyok mellett majdnem el van zárva a nemzeti és társadalmi regenerációnak amaz útja, csatornája, mely az őz forrásból, a népből szakadatlanul szállította feljebb az őz erőt. De a legszomorubb dolognak azt tartjuk, ha éppen olyanok munkálnak a szegényebb sorsu tanulók előhaladásának lehető megterhelésén s visszaszorításán, akik maguk csakis úgy emelkedhettek ki a porból, hogy a gondos ősök lehetővé tették a legszegényebbeknek is a tanulást.

A helyes tanügyi politika ezen a téren bizonyára az volna, ha minden arra való tehetség oda bocsáttatnék a forráshoz, tekintet nélkül arra, hogy van-e pénze. Ingyenes tanítás, a szegénysorsu jó tehetségek kellő felkarolása: így jönne létre magának a tanuló ifjuságnak a körében bizonyos üdvös verseny, amely a színvonal emelésére is hatna.

Míg a tanulók felvétele, vagy fel nem vétele attól lesz függő, hogy tud-e tandíjat fizetni, van-e kosztpénze, a rajzteremben van-e számára üldőhely, a határnapon tul vagy innen jelentkezett-e; míg egy fiu vagy leány taníttatása a legjobb esetben is 4—500 koronába kerül: addig a tanulók színvonala s így az is-

szorítanak. Mivel a kalap levétele csupán tisztelet és nem szeretet jele, ilyen esetben hideg üdvözlés volna. Ha az illető az utca másik oldalán siet, úgy egy barátságos intés is elegendő. De ezt az intést szívélyesen kell tenni és gyorsan, többször egymásután, hogy barátunk lássa, hogy a találkozás kellemesen lepett meg bennünket. Ugy is helyes, ha kezünkkel párszor intünk s aztán kalapunkat is megemeljük. Az ilyen üdvözlés aztán szeretetet és tiszteletet is fejez ki s ha barátunk az elsőt kissé családságnak találta volna, az utóbbival helyrehozzuk. Egy országban sines az ilyen üdvözlés olyan barátságos, mint Olaszországban, hol a gyalogos, kocsikázó, vagy lovagoló barátok oly boldog arccal integetnek egymásnak, amint mondják: „Schiaivo! Schiaivo!” (Szolgálja!) Ilyen alkalommal a német vagy angol kezek sokkal restebbek.

A humanus, művelt és igazságszerető ember nem szokta tekintetbe venni azoknak a rangját vagy állását, akiknek köszön. Ő az egyszerű polgár előtt épp oly meghajlással veszi le kalapját, mint egy magasabb állásu előtt és ezáltal mindenütt szeretetreméltóbbá teszi magát, mint egy aggodalmas és önző ember, ki egyszer alig érinti kalapja szélét, mások pedig gyorsan lekapja fejéről, mély bók kíséretében.

De vannak különböző esetek, melyeket figyelembe kell vennünk. Egy szerény inas egyáltalában nem várja tőlünk, hogy kalapot emeljünk előtte. Katonás üdvözléssel, vagy egy „Jó napot, János!”-sal megelégszik.

Vannak, akiket megvárunk, míg köze-

lebb jönnek, másokat már messziről üdvözölhetünk.

Némely ember előtt ha levesszük kalapunkat, azt kevés ideig fejünk felett vagy mellett tarthatjuk, mielőtt ismét föltennénk, másokat pedig úgy köszöntünk, hogy azonnal ismét föltesszük a kalapot.

Ha valakivel érezetnünk akarjuk, hogy nem sokat adunk reá, vagy haragban vagyunk vele, azt a köszöntés alkalmával is kifejezhetjük, amennyiben gyorsan, mintegy visszarántva tesszük föl ismét a kalapot.

Ha mély tiszteletet akarunk kifejezni, például ha fejedelmi személyiség kocsizik el előttünk, akkor a következő magaviselet elengedhetetlen: megállunk a járdán mozdulatlanul, aztán kalapunkat levéve, azt leeresztett kezünkbe tartjuk és lassan, mélyen meghajtjuk magunkat és pár pillanatig e helyzetben maradunk.

De olyan mélyen, mint az udvarnál szokás, nem hajtjuk meg magunkat, mert az után minden érzelmünket mérsékelni kell, még a király iránti hódolatunkat is, mely csupán a Keleten nyilvánul abban, hogy az emberek az utca porába vetik le magukat.

A gyakori kalaplevétel nagyon kellemetlen és sokszor szükségtelen. Akinek sok ismerőse van, a karja is befárad. Gyenge egyének könnyen meghűtik a fejüket. Ezért sokan elene vannak e szokásnak és szeretnek kiküszöbölni. Ezt tette Goethe is néhány esinos versében, melyeket egy fürdőhelyen írt, az ottani férfítársaság előnyére; a költemény így hangzik:

„Ehret die Frauen begrüsst sie mit Neigen, Begrüsst sie mit frendlichem sittigem

[Beugen
Des bedeckten männlichen Haupts.
Glaubt's dem Erfahren: Jede erlaubt's!
Wollt Ihr trotz hippokratischem Schelten
Denn mit Gewalt das Genie erkälten?
Lasset die Hüte, die stattlichen Mützen
Fest auf der Locke, auf Glätzen festsitzen!
Grüsst mit Worten, grüsst mit der Hand,
Ehret die Sitte, schon den Verstand!“

Nekünk városiaknak sok felületes ismeretségünk szokott lenni. Olyanok, kikkel egyszer futólagosan találkoztunk, s kik azóta ismerőseinknek tartják magukat, s kiket meg nem ismerni, s őket nem üdvözölni, udvariatság volna. Hogy udvariatság ne legyünk, az ilyen „jó barátok“-at husz éven át is köszöntjük, a hányszor csak találkozunk velük, és miattuk sok kalapunknak a szélét elhasználjuk, anélkül, hogy velük egy szát váltanánk, vagy valamely gondolatunkat kicserélnénk. Angolországban az ilyen kellemetlenség ritkán fordul elő. A praktikus angolok azt a sokkal kényelmesebb szokást vették föl, hogy csak azokat ismerik meg az utcán, a kikkel általában érintkeznek. A német városok lakói ellenben sokszor szeretnék megtenni, hogy más városrészebe, vagy más városba költözzenek, ahol nem látják naponta többször X vagy Y ur unalomig ismert arczát, s ahol nem szükséges minduntalan lenni a kalapot és a teljes „inkognitó“ előnyét élvezhessék.

kola színvonala sem emelkedik, ellenben a tolongás nagy a kapuk körül, nő a szellemi proletárius s vele együtt fogy a nemzeti energia. A drága tudomány kaszt-birtok. A kasztélet mindennemű káros, káros tünetei ott járnak a nyomában. Ezen csak az olcsó tudomány segíthet.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Zsigmond Sándor utóda. A tiszántúli egyházkerület elnöksége a Zsigmond Sándor lemondása folytán megüresedett főjegyzői tisztségre ideiglenesen Sass Béla egyházkerületi egyházi aljegyzőt, az egyetemes konvent jegyzőjét nevezte ki. Sass Béla utóda az egyházkerület aljegyzői tisztségben ideiglenesen Szele György lelkész lesz. Zsigmond Sándor tudvalevőleg az egyházkerületnek levéltárosa is volt; ebbeli tisztségének teendőit egyelőre Erős Lajos theologiai tanár fogja végezni.

Az egyházkerület államsegélye. Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter hivatalosan értesítette Kiss Aron püspököt, hogy a kormány a tiszántúli egyházkerületnek az évre 146,290 korona államsegélyt állapított meg s utalt ki. Ekkora összeget az államsegélyek még sohasem értek el.

Egyházi gyűlések. Az egyháztanács-teremben ma délelőtt 9 órakor a közalapi állandó bizottság Szele György lelkész elnöke alatt ülést tartott, melyen apróbb ügyeket intéztek el. — Ma délután az ev. ref. egyház iskolaszéke ülésezik.

Választások a főiskolában. A főiskolai ifjúság szombaton tartja megválasztásait. Délután 3 órakor a könyvtár tisztikarát választják meg, 5 órakor pedig a M. I. O. Társulat tisztviselőinek megválasztására kerül a sor. Mindkét választás az akadémiái VI. számú tereben lesz.

Öngyilkosság a községházán.

— Életunt jegyzői irnok. —

— Saját tudósítónktól. —

— szeptember 15.

Szomorú szenzációja van tegnap reggel óta Ujarad községnek. Egyébről sem beszélnek az emberek, mint a fiatal Takács Oszkár jegyzői irnok öngyilkosságáról, amelyt éppen olyan misztikus körülmények között követett el, mint amilyen megfejthetetlen rejtélynek hagyta végzetes tettét. Hátrahagyott leveleiben nem árulja el, hogy mi kergette a halálba, de végső akarata azt sejteti, hogy szerelmi bánat adta kezébe a gyilkos fegyvert.

Tegnap délután még vidáman beszélgetett hivatalnoktársaival, de jó kedve tetetett volt, hogy leplezze vele sötét szándékát. A bucsu miatt már a kora délutáni órákban mindenki elhagyta a jegyzői irodát s a községi hivatalnokok a Hesz-féle vendéglőbe mentek, ahol a bucsu alkalmából táncmulatság volt. Takács Oszkár este hét óra tájban átjött Aradra, hogy revolvert vásároljon. Ujaradon ugyanis nem kapott forgópisztolyt, mert az ottani kereskedőknek a júniusban alkotott szabályrendelet szerint nem szabad fegyvert eladniok, ha a vevő nem mutatja föl a főszoigabiró engedélyét. Takács Oszkárnak pedig nem volt engedélye.

Este kilenc órakor felment a község-házára s több társával együtt doigozott a hátralékban maradt aktákon. Később elment a Hesz-féle vendéglőbe, ahol egy ideig az atyjával, Takács Géza járásbirósági iktató-

val nézte a mulatságot. Éjfélkor ismét a község-házára ment s egy rendőrtől elkérte a jegyzői iroda kulcsát. Azt mondta, hogy sok dolga van s most akarja elvégezni a restancziákat.

— Sokáig lesz dolgom, szólta a rendőrnök, nem kell bevárnia. Különbén meddig szokott itt maradni?

— Három óráig — felelt a rendőr.

— No, addig nem hinném, hogy készen legyenek. Csak menjen haza aludni három órákor.

Ezután magára zárta az ajtót s irni kezdett. Négy bucsulevelet írt meg. Az egyiket az atyjának czimezte. Bocsánatot kért benne a szüleitől s arra kérte őket, hogy ne kutassák a halál okát, ami az ő titka marad örökké. Végül azt kérte, hogy özizgányzenével temessék el. A másik levelet Binder Gyulának írta, a harmadikat Binder Józsefnek, a negyediket pedig Bauer Konrádnak. Mind a három fiatalember testi-lelki jóbarátja volt. Bauer Konrádot, aki az új-arádi diákszerek karmestere, arra kérte, hogy ha a szülei nem rendeznének özizgányzenés temetést, akkor a diák-zenekar játszószék azon az uton, amelyen az ő holttestét a temetőbe viszik.

Hajnaltól három órákor elhagyta a rendőr a község-házát anélkül, hogy valami gyanus zörejt hallott volna. Csak fél öt órakor tudták meg, hogy Takács Oszkár önkézzel oltotta ki az életét. A kisbíró ugyanis, amikor bement a jegyzői irodába takarítani, a diván mellett térdelő helyzetben találta Takács Oszkárt, amint a fejét ráhajította a divánra. Azt hitte, hogy alszik s fel akarta költöni. Akkor látta a borzasztó valót: Takács Oszkár haját csaknem odatapasztotta a divánhoz a fejéből kiömlött megaludt vér.

A kisbíró rögtön bejelentette az esetet Fehér Ferenc községi jegyzőnek, aki nem-sokára a hivatalba érkezett Bechnitz Gyula dr. járási orvos, Pollák Mór dr. községi orvos és Schaffer Béla főszoigabiró társaságában. Jegyzőkönyvet vettek föl az esetről és megállapították, hogy öngyilkosság esete forog fenn. Ennél fogva mellőzték a boncolást s a holttestet kiadták az öngyilkos fiu szüleinek. Takács Oszkárt holnap délután temetik el.

Egy család tűzhalála.

— A petroleum lámpa áldozatai. —

— Saját tudósítónktól. —

— szeptember 15.

Megrendítő szerencsétlenség történt tegnapelőtt éjjel a hunyadmegyei Bukucsesd községben, hol — mint nekünk írják — gondatlanság következtében egy öt tagból álló munkáscsalád vesztette életét. A szomorú eset részletei a következők:

Davidek Márton bányamunkás családjában nagy volt az öröm. — Felesége egészséges fiu gyermekkel ajándékozta meg a férjét, ami Davideknek — tekintve, hogy eddig csak leánygyermekai születtek — nagy örömet okozott. A keresztelőt másnap meg is tartották s a keresztelőre összehívott vendégek este nyolcz óra után távoztak. Davidek nem elégedett meg az otthon tartott mulatsággal s a vendégek távozása után elment a kocsmába, ahonnan csak éjjel tájban tért haza.

Amint a szobába belépett, a lámpa csak gyéren világított, mert időközben a petroleum kiégett belőle. A részeg ember meg akarta tölteni a lámpát, miközben a petroleum tüzet fogott s a megrémült em-

ber nemcsak a petróleumos üveget dobta el, hanem a lámpát is ledöntötte s az égő petroleum szétloccsant a szobában, mitől Davidek ruhája s a beteg fekvő feleségének az ágya és a másik két gyermek ágya is tüzet fogott. Egyszerre lángba borult az egész szoba. A beteg asszony kiugrott az ágyból, de az ijedtségtől összeesett. A részeg ember oltani akarta a tüzet, de a közben a fojtó füsttől ő is elájult.

A gyermekek sikoltozására fölébredtek az ugyanabban a házban lakó szomszédok, akik rögtön befutottak Davidekéhez, de a nagy füsttől és tüztől csak későre tudtak behatolni a szobába, amikor nagynehezen a tüzet ellocsolták, Davideket, feleségét és három gyermekét teljesen összeégetve találták. A törvényszéknek azonnal bejelentették az esetet, mely a hullák felboncolását elrendelte.

NAPI HIREK.

Csalás selyem szoknyákkal.

Működik a hólabda.

— szept. 15.

Pár év előtt az egész várost elárasztotta egy külföldi óragyáros az u. n. hólabda rendszerrel.

Most legújabbán egy M. Rosset nevű francia czég hólabda rendszerű felhívásokkal árasztotta el a várost, melyekben azt hirdeti hogy *egy finom női selyem alsó szoknyát 2 és fél frankért* szerezhet meg nála bárki, aki hozzá fordul.

Természetes, hogy csak eszeveszett tékozló lehet az, ki finom alsó szoknyát ilyen neveltséges árért ad. A Rosset czég pedig bizonyára nem azok közül való, ki ezermilliót dobjon ki embertársai közé.

A Rosset czég azonban sokkal fura-fangosabb, mert *selyem szoknyáit 40 frankért* küldözgeti Debreczenbe.

A hozzá fordulóknak ugyanis 10 frank utánvétel mellett egy ívet küld, melyen négy darab 2 és fél frankos szelvény van, felszólítja egyszersmind a megrendelőt, hogy a *szelvényeket ismerősei körében értékesítse s az illetők címét neki küldje el.*

Már most, aki hólgy ismerősétől 2 és fél frankért ilyen selyemszoknyára szóló szelvényt vett, kis idő múlva Párizsból 10 frank utánvétellel levelet kap, melyben újabb négy szelvény van, a czég első megrendelőnek pedig csakis akkor küldi el a selyemszoknyát, ha az általa bejelentett mind a négy szelvény-vásárló kiváltotta a 10—10 frankos utánvételes levelet.

Világos, hogy a czég így minden szoknyáért 40 frankot kap s nagy összeget zsebel be azoktól is, kik a további üzérkedéstől visszariadnak. Mert nyilvánvaló az is, hogy a czégnek az a célja, hogy minél több uriaszony igyekezzék ismerőseit becsapni.

Több debreczeni uriaszony áldozatul esett már a szédelgésnek s óva intjük azokat: kikhez ilyen felhívás érkezik, küldjék vissza.

— **A pallag-sámsoni vasut közigazgatási bejárása.** A főmérnök már beteresztette a pallagi vasut terveit. A tervek szerint a vasutat a város egészen Sámsonig akarja kiépíteni, mert a városnak érdeke, hogy végre Sámsonnak is legyen vasútja. Sámsonig különben csak az esetben épül ki a vasut, ha Sámson megadja a város által kért 60,000 korona hozzájárulást a vasutépítéshez. Sámson képviselő-testülete ez ügyben e hó 19-én tart ülést. A tanács most megkéri a minisztert, mielőbb tüzze ki az építendő vasut közigazgatási bejárását.

— **Hová épül a halápi iskola?** A város által a Halápon építendő iskola ügyében a halápi lakosok azzal a kéréssel fordultak a tanácshoz, hogy az iskolát a Bokorhegyen, ne pedig a 13. sz. telken építsék fel. A tanács a jövő hét szerdáján a helyszínre utazik, hogy így állapítsa meg, melyik hely lenne alkalmasabb az iskola céljaira.

— **Katonabeszállásolás.** A város polgárságára nagy terhet képez a katonabeszállásolás. A polgárság már régen sürgeti, hogy tegyen a város valamit, hogy ettől a polgárság megszabaduljon. A városi közgyűlés a múlt évben meg is bizta a tanácsot, tegyen előterjesztést, miképen lehetne a város lakosságát a katonabeszállásolástól megszabadítani. A tanács ennek a megbízásnak eleget tett és a főmérnök a mai tanácsülésre megtette ez ügyben javaslatát. A javaslat szerint a város a Nyulason 78,000 korona költséggel barakokat építene és ott helyezné el a katonákat. Ezeknek a barakoknak a létesítésével a polgárság megszabadulna a katonabeszállásolástól. A tanács most megkezdi a katonasággal a tárgyalásokat és ha megállapodásra jutnak, megteszi javaslatát a közgyűlésnek.

— **Adományok a Booskay szoborra.** A Hajduböszörményben felállítandó Booskay szoborra újabb adakoztak: Tisza Imre, Püspökladány 5 korona, Soltság Farkas, Debreczen 30 korona, Veszprémy Kálmán, várm. levélt. 10 korona, U. Szabó János 100 korona, Friedrich Lajos 50 kor., Somossy Béla 50 korona, ifj. Gaál Ferencz 40 korona, Grósz Herman 25 korona, Lévy Márton 25 korona, id. Fazekas Gábor, Győrössy Mór, ifj. Fazekas Gábor, Szálkai András, U. Szabó Sándor 20—20 korona, Angyal Sámuel, Győrössy Imre, Kelemen Gábor, dr. Kertész József, Kövér Antal, id. Kövér Pál, ifj. Kövér Pál, Lóki Sándor, Major Gyula várm. lt. ügyész, Nagy Imre, dr. Pápay Kálmán, Somossy Péter, Szolnoki Gerzson, Uronyi György, dr. Veres Menyhért, Varga László 10—10 korona, Ignáth Bálint, Kovács Gy. Márton, Mező Sándor, Oláh Bálint, Rab Gábor, Szabó András 5—5 korona, Bakos Lajos, Tetétlen 10 korona. Összesen 635 korona. Előbbi kimutatásban 34,331 korona. Együtt 34,966 korona.

— **A fancsikai iparvasut műtanrendőri bejárása** e hó 17-én szombat d. e. 9 órakor lesz. A tanács részéről a bejárásnál Kovács József polgármester, Aczél Géza főmérnök, dr. Magoss György főügyész, Körner Adolf tanácsnok, Török Gábor erdőmester jelenik meg.

— **A vármegyék pénzkezelése.** Lukács László pénzügyminiszter körrendeletet intézett a pénzügyigazgatóságokhoz, az azok mellé rendelt számvérvőségekhez, számvérvőségi kirendeltségekhez és a megyei székhelyeken levő állami pénztárakhoz, adóhivatalokhoz, a vármegyék székhelyén levő állami pénztáraknak, adóhivataloknak, mint vármegyei pénztáraknak a postatakarékpénztár cheque- és clearing-forgalmában való részvétele tárgyában. Kapcsolatos ez a rendelkezés azzal az intézkedéssel, amelyet a belügyminiszter tett a múlt hónap elején a főszolgabírákhoz továbbítás vagy rendeltetési helyükre való juttatás végett beérkező ugynevezett átmeneti pénzeknek postatakarékpénztári uton való kezeltetésére vonatkozólag. Ez az intézkedés, valamint ezzel kapcsolatban a közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről szóló 1901. évi XX. t.-czikk 36 ik § ában foglalt annak a rendelkezésnek végrehajtása, mely szerint a közigazgatási hatóságok a közpénzeket rendszerint postatakarékpénztári uton továbbítják és főleg az a törekvés, hogy a községi előjárások a vármegyei pénztárt és alapokat illető pénzeket a főszolgabíró közvetítésének lehető mellőzésével egyenesen a vármegye székhelyén levő állami pénztárba (adóhivatalba), mint vármegyei pénztárba postatakarékpénztári uton küldhessék, szükségessé teszi, hogy a vármegyék székhelyén levő állami pénztárak (adóhivatalok), mint vármegyei pénztárak a postatakarékpénztár cheque- és clearing-forgalmába belépjenek. A rendelettel kapcsolatosan, mely ez évi október hó elsején lép életbe, közli a pénzügyminiszter az érdekelt pénzügyi hivatalokkal a belügyminiszternek a járási pénzkezelésre vonatkozólag legutóbb kiadott idevágó szabályzatát is.

— **Elhunyt esperes-plébános.** Németh Gyula geszterédi róm. kath. esperes-plébános 50 éves korában elhunyt. Az elhunytat Egerbe szállítják és ott helyezik örök nyugalomra.

— **Felső ipari szakiskola Debreczenben.** Debreczen városa már régebben terve vette, hogy Debreczenben felsőipari szakiskolát építtet. Ez ügyben ma Vig Albert iparoktatási főigazgató Debreczenbe érkezett és beható eszmecserét folytatott Kovács József polgármester, Bészler Károly tanácsnok, Szabó Kálmán kamarai elnök és Szávay Gyula kamarai titkárral.

— **A tornaegylet segélye.** A debreczeni torna és kerékpárosegylet október 2-án rendezendő országos versenyre a várostól segélyt és külön díjat kér. A tanács ma tartott ülésén egy díjra 100 korona segélyt szavazott meg.

— **Békeltetés.** Az ipartestületi békeltető bizottság hétfőn, 19-én délután 4 órakor Vetéssy Béla rendőrfogalmazó elnökelelte alatt ülést tart.

— **Zsigmond Sándor szabadlábán.** Megírjuk, hogy Zsigmond Sándor volt esperes letartóztatása alkalmával felfolyamodással élt a vizsgálóbíró letartóztatása ellen. Tegnap d. u.ült össze a vádtanács, melynek tanácskozásait Oláh Miklós dr. főtárgyalási elnök vezette, előadója pedig Tóth Aurél dr. bíró volt és úgy döntött, hogy a vizsgálóbíró végzését megsemmisítvén, helyt adott terhelt felfolyamodásának és elrendelte Zsigmond Sándor szabadlábára helyezését.

A vizsgálóbíró tudvalevőleg azon a címen rendelte el az előzetes letartóztatást, hogy Zsigmond Sándornak ma már nincs keresetforrása, sőt mivel lelkészi tisztéről is lemondott, a parokhiális paplakra sem tarthat igényt, így állandó tartózkodási helye nincsen. A vádtanács ezzel szemben

arra az álláspontra helyezkedett, hogy egy olyan kiváló képzettségű és intelligenciájú ember, mint Zsigmond Sándor, mindenkor kaphat megfelelő existenciát biztosító állást. A vádtanács határozatát azonnal közölték Hoffmann Sándor vizsgálóbíróval, aki azonnal elrendelte és szabadon bocsájtatta Zsigmond Sándort.

— **Kinevezés.** A belügyminiszter Hajdúvármegyében a felsőfőzsai anyakönyvi kerületbe Márki Lajos segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki és őt a házassági anyakönyvvezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta.

— **Tornaversegy.** Nagyban folynak az előkészületek a Debreczeni Torna Egyesület október 2-án tartandó országos amateur torna és atletikai versenyre, mely az egyesület nagyerdei sportterén fog lefolyni. Az országos verseny előreláthatólag fényesen fog sikerülni.

— **Pályázat Rákóczi síremlékére.** Mikor a kassai püspökség jubileuma alkalmával Berzeviczy Albert kultuszminiszter Kassán jár, az ottani Erzsébet-dómban Bubicz Zsigmond megyés püspök, Thaly Kálmán országgyűlési képviselő, Takács Menyhért dr. jászvári prépost prelátnak, Czigler Győző műegyetemi tanár és Münster Tivadar polgármester részvételével bizalmas tanácskozást tartottak az iránt, hogy a nagyfejedelem és társainak hamvait hova temessék és a síremléket hol állítsák fel. A hamvak elhelyezését illetőleg abban történt megállapodás, hogy azokat a templom balrészén e czélra épített kriptában teszik nyugalomra; a síremlék felállítására iránt azonban nem tudnak egyértelműleg megállapodni. Négy helyet is alkalmasnak találtak a síremlék felállítására. Végül a kultuszminiszter elhatározta, hogy a hely kiválasztását is a síremléket készítő művészekre fogja bízni. A síremlékre, mint értesülünk, a kultuszminiszter már legközelebb ki fogja hirdetni a pályázatot, amely elé művészi körökben rendkívül nagy érdeklődéssel tekintenek.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő két halálesetet jelentették be: Babók Sándor ev. ref. 74 éves, Gergely Erzsébet róm. kath. 18 hónapos.

— **A Csokonai-kör ülése.** A Csokonai-Kör választmányja szept. hó 17. napján szombaton d. u. fél 5 órakor a kollégium kistanácsstermében ülést tart. Tárgy: 1. Buday Barna ajándéka. 2. Zoltai Lajos v. tag beadványa. 3. A százados Csokonai ünnep előkészítése. 4. Folyóúgyek.

— **Uj magyar báró.** A király Forster Gyula miniszteri tanácsosnak, a magyar tudományos akadémia igazgató-tanácsa tagjának és törvényes utódainak, az 1885: VII. t.-czikk 2. §-ának e) pontja értelmében, díjmentesen a magyar bárói méltóságot „pusztakérvé” előnévvel, és ugy neki, mint törvényes fiutódainak, egyszersmind az örökös főrendiházi tagság jogát adományozta.

— **Verselő koldus.** Szent-Anna-utca egyik boltjába bement Komádi József asztalos és minden előbbi bevezetés nélkül deklamálni kezdett. Egyik költeményt a másik után szavalta a bejelentetlen recitátor s mikor végre befejezte a szavalást, fenyegető hangon kéregetni kezdett. A hallgatóknak azonban annyit nem ért a művelészet és a gorombáskodó koldust bevitették.

— **Három századot látott asszony.** Egy érdekes öreg asszonyt kísérték tegnap örök nyugalomra az erdélyi Mezőszakál községben. Neve Sztójka Todóra és 1799-ben született, tehát a XVIII-ik században és három századot látott és tapasztalt át. — Egész életén át egészséges volt és házi, valamint mezei munkálat végzett egészen ez év elejéig, amikor szélütés érte, ami oko-

zója volt halálának is. Az érdekes öreg asszonynak három férje volt s nagyszámú unokát, dédunokát és ükunokát hagyott hátra. Harmadik férjét is már vagy tizenöt esztendeje, hogy eltemette s azóta mint özvegy éldögélt és dolgoztatott gyermekei között.

— **Kossuth lakoma.** A debreczeni függetlenségi kör Kossuth Lajos születésének évfordulója alkalmából, szeptember hó 19-én, Törő Imre vendéglőjében társasvacsorát rendez. Külön meghívót nem bocsát ki az elnökség, hanem ez uton kéri fel a résztvenni szándékozókat, hogy a kör Csapó-utcai helyiségében kitett iven iratkozzanak fel. A vacsora kezdete este 8 órakor lesz. Egy teríték ára 3 korona.

— **Kutba öltek egy asszonyt.** Tóth János hajduböszörményi gazdálkodó feleségét a határban egy kutban halva találták. A debreczeni ügyészség kinyomozta, hogy az asszony gyilkosság áldozata. Fekete Imréné és fogadott leánya Pülöp Juliánna fojtották bele a kutba. A bűnös asszony a meggyilkolt nő férjének szeretője.

— **Kutyaharapás.** Tegnap délután a Beresényi-utczán Kozák Ferencz cipész kutyája megharapta Mészáros Bálintnak Lajos nevű kis fiát. A harapás ejtette seb olyan veszélyes, hogy a kutyát meg kell vizsgáltatni, nem-e veszett. A gondatlan eb-tartót megbüntetik.

— **Zeneestély.** Ma este az Emke kávéházban Kiss Béla teljes zenekarával zeneestélyt rendez.

— **A bosszu.** Különösen rejtélyes gyilkosság történt a torontáli gulácsi pusztán. Tegnap reggel ugyanis egy szin alatt halva találták Gáspár János ottani birtokost. Fejlesztél agyonverték. Holtteste mellett papírlap hevert, melyen a következő kusza vonásokkal írt sorok voltak:

„Ha te nem tudtál engem két év alatt megölni, hát megöltelek én.”

Más nyomot nem hagyott maga után a gyilkos s most a csendőrség lázasan nyomoz a rejtélyes gyilkosság dolgában, mely valószínűleg régi gyűlölködés, vagy bosszu műve volt.

— **Szépségverseny.** A komoly angoloknak mindeddig nem tetszett az az európai nagy városokban már oly régen népszerű mulatság, amit úgy hívnak, hogy szépségverseny. Így történhetett, hogy Londonban csak a minap rendezték az első szépségversenyt, még pedig Eastend szívében. A rendező a Cambridge-színház élélmény igazgatója volt, aki úgy vélekedett, hogy ez az új fajta attrakció nagy közönséget csábít majd a színházba. Számításában nem is csalódott. A közönség azonban pártokra oszlott és pedig huszonhét párttra, mert ennyi szép hölgy vett részt a versenyben. Minden párt a maga jelöltje számára kívánta kiadatni az első díjat. Utóbb már olyan zajosan követelték, hogy a zsüri három tagja megkönnyebbülten lélegzett föl, mikor megérkezett a rendőrök oszlopára, hogy lecsillapítsa a pártzenvedélyt. Akkor aztán rendőri asszisztencia mellett meghozták az ítéletet: az első díj egy varrógép, a második egy elegáns ruha, a harmadik egy köpeny volt.

— **Szüreti ünnepély.** Schaf János táncztanító szeptember hó 18-án, azaz vasárnap a „Korona” című táncsteremben és mellékhelyiségeiben confetti, serpentin dobás, ének számmal, világpostával és szavallattal egybekötött kedélyes szüreti ünnepélyt rendez. Kezdeté este 7 és fél órakor, vége reggel. Belépő-díj személyenként 1 korona. Műsor az estélyen lesz díj nélkül kiosztva. Emléktártyák, nyeremények és díjak lesz-

nek kiosztva. Hölgyek kéretnek minél egyszerűbben öltözködni.

— **Az angol szabóhoz** czimmel új férfi szabó üzlet nyílt a Kossuth-utca 8. szám alatt a színház mellett. Tulajdonosa kiváló szakember, aki a közönség igényeit izlésével és szakismeretével minden tekintetben ki fogja elégíteni, valamint üzlete iránti vonalmát és bizalmát megnyerni. Egyébiránt mai számunkban megjelent hirdetését olvasóink szives figyelmébe ajánljuk.

— **Mamák és tanítónők** becses figyelmébe ajánljuk mindennemű iskolai kézimunka czikket és szakértően vezetett nagyválasztéku előnyömdánkat. **Füstös testvérek** Piacz-utca 12 sz.

— **Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme** Piacz-utca 44., dr. Ujfaluassy-ház. **Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál levő kirakatokban.**

Kamarai közgyűlés.

— szeptember 15.

Az őszi munkaidényben első közgyűlését ma tartotta a kerületi kereskedelmi és iparkamara, melyen Szabó Kálmán elnöke alatt nagy számmal vettek részt a tagok. Előadói tisztelet teljesítették: Szávay Gyula titkár, dr. Rédei Rezső h. titkár és dr. Rácz Lajos fogalmazó.

A kamara munkásságának legilletékesebb helyről jött szép méltánylása az elismerés, melyet a keresk. miniszter közölt a kamara iparfejlesztési és szaknevelési programjéért és annak buzgó áldozatkész valószínűsítéséért. Ez elismerés bejelentésével indult meg az elnöki előterjesztésnek gazdag sorozata, melyben sorra kerültek a kamara kerületében újabban engedélyezett ipari vándorszaktanfolyamok, a kamara újabban kiadományozott ipari és kereskedelmi ösztöndíjai, az államsegélyes vállalatok évi felülvizsgálata, a soproni kamarai kongresszus határozatai, számvevő bizottsági jelentés, újabb miniszteri rendelkezések, személyi ügyek stb.

A titkári ügyforgalmi jelentés után következtek a napirend egyes pontjai, melyekben több igen fontos közgazdasági kérdés került részletes tárgyalás alá.

A debreczeni ipariszakiskola ügyében a kamara újabb kezdeményezésére ismét fölvetett tárgyalásokat örömmel fogadta a közgyűlés és bár nehézkesen halad előre ez ügy, már némi sikert ígér, miert is fokozott szorgalmazását határozta el.

A kamarának a végeladási visszaélésekről tett falterjesztésére kapott helyeslő miniszteri válasz, továbbá több államsegélyes elintézés, melyekben különösen a kisipari és kisipari szövetkezetek igen tekintélyes segélyezőse adatott újabban meg, került sorra.

A kamara 1905. évi költségelirányzata tárgyalatott ezután, melyben látható, hogy kamaránk egyike a legrendezettebb anyagi viszonyok közt működő és nagy bevételeit a lehető legnagyobb részben érdekelttségére visszafordító kamarának.

Az ipartörvény reformjának előkészítése, a vasárnapi munkaszünet törvényes szabályozása, a szövetkezeti törvénytervezet kerültek aztán megbeszélés alá. Mindhárom olyan nagy jelentőségű, köz- és magán érdekeket érintő kérdések megoldására törekszik, hogy különös figyelmet kelteni van hivatva.

A közgyűlés lapunk zártakor még tart.

SZÍNHÁZ.

Színházi hírek. Makó igazgató az idei téli szezonot október 1-én kezdi meg az „Aranyvirág” című operettel, melynek czimszerepét Rózsa Lili fogja játszani. Bérelni lehet szeptember 20-tól kezdve

naponta délelőtt 9-től 1 óráig a színházi pénztárban. A régi bérlők jogai szeptember 28-ig tartatik fenn.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —
(Érkezik d. u. 1/2 órakor.)

Orosz-japán háboru.

Budapest, szept. 15. Kuropatkin tábornok jelenti a czárnak folyótólágosan, hogy a Singwangfüngi magaslatoknál Oroloff tábornok hadteste fedezte a visszavonulást. Az ellenség heves tüzelést intézett a hadtest ellen, miközben Oroloff tábornok és Kamióf tábornok megsebesültek. Előbbi sérülése súlyos. A hadtest nem tudva ellentálni a japánok támadásának, visszavonult. Délután a japánok Tanbenoff vezérőrnagy csapatát támadták meg, ki hősiessen ellentállott ugyan, de később visszavonult. 7-én elrendeltem az általános visszavonulást, ami teljes rendben sikerült is.

Az erdélyi honvédezredek hazatísága.

Torda, szept. 15. Az erdélyi honvédezredek ma fejezték be gyakorlataikat. A lefuvás után az ezredeket imához vezényelték, mely után a marosvárhelyi honvézzenekar a marosvásárhelyi ezred ezredesének utasítására a Szózatot játszották. A katonák „vigyázz” állásban hallgatták a Szózatot, a közönség pedig kalaplengetéssel, kitörő lelkesedéssel üdvözölte a honvédeket és az ezredest.

A lelkesedés akkor érte el tetőpontját, mikor a honvédek a városból elindulva, a katonazzenekar a Rákóczi indulót játszották.

Megcsonkított millenniumi emlék.

Nyitra, szeptember 15. Az itteni pánszlávok megcsonkították a millenniumi emlékoszlopot. Az oszlop tetején levő hatalmas turul madár szárnyait letörték. A gaz tetteseket nyomozzák.

Budapesti árutözsde.

A „Debreczen” távirati tudósítása.

— szept. 15.

Buza ősze.	10 32
Buza tavaszra	10 70
Rozs októberre	7 60 — 7 64
Rozs tavaszra	7 23 — 7 24
Tengeri októberre	7 86 — 7 87
Zab	6 21 — 6 22

A feleség boszuja.

Halálra verte az urát.

— Saját tudósítónktól. —

szept. 15.

A Holdvilág-utca lakóainak tagnap óta szenzációja van, amelyet élénken pertraktálnak Kolozsváron a külváros széles rétegeiben. A szenzáció hőse Miron Vaszinak harci s felesége, aki boszúból egy vasvillával egy elagyabugyálta szegény Vasziát, hogy az most a szenvedett súlyos sérülések következtében élet és halál közt lebeg. Az érdekes ügynek előzményei a következők:

Miron Vaszi pár nappal ezelőtt holmi nézeteltérésbe keveredett oldalbordájával, a

aminek az lett a vége, hogy alaposan elpáholta. A megvert asszony a szomszédok előtt nagyon róstelte a csufságot, amit az ura rajta elkövetett s miután urát a faképnél hagyta, bosszút forralt ellene. Azóta ugyanis folyton leste a kedvező alkalmat, hogy az urától kapott ütleget kamatosztól megadhassa. S ez a kedvező alkalom tegnap este következett be. Miron Vasziáné ugyanis tegnap este megleste az urát, amidőn az istállóba ment s oda utána sompolygott. Újból szóváltásba keveredtek s a herozias asszony egy-kettőre felkapott a földről egy vasvillát, amelylyel férjének a fejébe szurt s mikor a megszurtt ember a vértől boritva összeroskadtt, a dühös némbor a vasvilla nyelével addig verte Mironot, amíg csak élet sejtett benne. Ekkor, mint aki jól végezte dolgát, kiállott az utcáajtóba s a szomszédok előtt nagy hangon dicsekedett.

Na lám, hogy nem hagytam magamon száradni a verést; úgy elvertem az uramat, hogy örök életében attól koldul. Ha nem hiszik, nézzék meg, ott fekszik az istállóban.

A szomszédok csakugyan kíváncsiak voltak s bementek az istállóba, ahol Miron Vaszit több sebből vérezve, eszméletlen állapotban találták. Egy darabig sikertelenül élesztették s azután elfutottak a mentőkért, akik a rettenetes összevert ember sebeit kimoszták és bekötötték.

Miron Vaszit a lakásán ápolják, de ha súlyos sebségek fel is épül, alighanem egész életére munkaképtelen marad.

Orvosi műszer egy asszony testében.

— szeptember 15.

A szegény Ledécziné halálesete körül áldatlan harez indult meg az orvosok között. Nicsen módunkban eldönteni, hogy kinek van ebben az ügyben legkevesebb igaza, de azt mégis konstatálhatjuk, hogy ez az ügy és annak ilyen módon való nyilvános tárgyalása egyáltalán nem alkalmas az orvosi kar tekintélyének emelésére. Dollinger Gyula dr. tanár a következő levelet teszi közzé:

Tisztelt szerkesztő ur! Már napok óta valósággal ostromolnak azért, hogy újabb fölvilágosítást nyújtsak a Ledécziné halála ügyében, melyre vonatkozólag előzőleg már megírtam annyit, amennyit az eset lefolyásáról megtudhattam. Tegnap Zimmermann Károly dr. egyetemi asszisztensem Balassa Béla dr. bácsföldvári községi orvos urtól az ide mellékeilt levelet kaptam.

Mint hogy a hírlapi közlemények jó része ellenem iratott, ez a levél pedig, azt hiszem, sok mindent fölvilágosít, kérem e levél közzétételét. E levél szerint a szegény nő halálát nem az ércsüptető behagyása okozta. Azt a csipőtetőt, mely ömágától kitolult, igen könnyen el lehetett volna távolítani. Egyébként én nyugodtan várom az eset hivatalos uton való lebonyolítását és hírlapi polemikába többé nem boosátkozom.

Kiváló tisztelettel

Dollinger Gyula.

A szóbanforgó levél pedig így hangzik: Tisztelt Tancárság ur! O vastam a lapokban az eset élethű leírását, de a 11-diki számban Eisenstein doktor által helyreigazítás címén annak elferdítését, de még inkább egy szegedi újságban oly botrányos elferdítését, amely félhíborított. E szerint végeredményében, azaz főképpen az asszony halálának én lennék az oka. Hejves! Annnyiban oka is vagyok, hogy mikor Eisenstein dr. amaz esztelen vagdalkozást véghez vitte, el nem taszítottam a jajgató beteg mellől és azt erőszakkal ki nem vittem a veszthelyről, mert az orvosi operálás abécéjét láttam figyelmen kívül hagyni. En a beteg és férjének kérése daczára, hogy hívjak segítségül még két orvost, óvakodtam a hasüregét megnyitni, nehogy hacsak egy

szemérnyi fertőző anyag is bejusson a hasüregbe, mert előre láttam és aki csak egy kissé szakértő, tudhatta, hogy okvetetlen halálos fertőzéses hashártyalob fog bekövetkezni. És én borzasztó lelki furdalást éreztem, hogy meg nem akadályoztam ama vagdalkozást. Hisz aki látta ezt az eljárást, merő gyilkosságnak ítélhette. Ekképpen egy laikus is eltávolíthatta volna a bent erősen fixált műszert. Azért is siettem azonnal értesíteni Dollinger tanár urat, nehogy a következmények sulya őt terhelje. A „pince” nek nyeljei egész sterilen jöttek ki a hasból és az asszony halálát föltétlenül csak az erőszakos eltávolítás, de még inkább a hasüregbe ujjal való benyulás okozták, mert minden manipuláció a fertőzött tályogürön keresztül végeztetett; ugymint: az összenövés ujjal való szétválása (ami nem is sikerült), azután a hasüregben az ollóval való vagdosás, a műszer nyelke, illetve a rajta levő karikák felszabadítása czéljából, de minthogy oda be nem láthatott, csak találmára vagdoshatott, úgy hogy bizonyára bellet is sértett, vagy megnyitott.

A beteg állapota a kórházba vitelkor a következő volt: a köldöktáj alatt gyermekököllyi üreg, melynek fala három centiméternyi vastag, fenekén kisujnyi kerületű heges gyűrűje látszott a hashártyának, melyen át a műszer 3-4 centiméternyire kinyult a hasfalon levő üregbe. Eisenstein dr. ezen gyűrűt gombos kusztorával bemetszés útján tágitotta, azután ujjal behatolt a megnyitott hasüregbe és a csipő ágait iparkodott felszabadítani, minthogy ez ekkép nem sikerült, az ujj mentén ollóval tölt be és a csipesz szárai és karikái körül az erős és szívós alhártyákat keresztül vagdosata és így fejtette ki előbb az egyik felét a csipőnek, majd a másikat oly nagy erőfeszítés mellett, hogy ő maga tetete azt a megjegyzést: „Olyan, mint egy nehéz szülés!”

A hasfalban levő üreg eres váladékkal fertőzött volt. Hogyan volt lehetséges ily körülmények között a hasüregét mégis megnyitni? Hisz a behatoló ujj minduntalan be kellett, hogy hordja a hasüregbe a fertőző anyagok nagy mennyiségét. Bácsföldvár, 1904 szeptember 12 én. Balassa Béla dr. községi orvos, s. k.

VEGYES HIREK.

* **Plehwe gyilkosa megszökött.** Az orosz forradalmi párt, melynek keze a csári palota szigoruan őrzött lakásosztályaiba is elhatol, elfegitette Plehwe gyilkosának szökését, mert hogy a merénylőt csakis a forradalmi párt szöktette meg, az minden kétségen feül áll. A megszököst olyan titokzatoság veszi körül s a szöktetés olyan hihetetlen furcasággal hajtattott végre, hogy az orosz rendőrségnek sikertelen minden további nyomozása. A szöktetésről a következőket jelentik Bécsből: A kórházban, hol a gyilkos feküdt, a napokban várták a rendőrség embereit egy kocsiával, amelyben a merénylőt a rendőrségre kellett volna szállítani. A jelzett időfelött meg is érkezett a rendőrség kocsija. Bemutatták a rendőrségátiratát s azután a beteget a kocsiába tették s elhajattak. Kis vártatva megérkezett egy másik rendőrségkocsi s amikor a rendőrségátvitel a merénylő kiadtságát kérte, ámulva hallotta, hogy a gyilkost már elvitték a rendőrségre. — A rendőrségen rögtön jelentést tettek az esetről, amely azonnal nyomozni kezdett. Egy másik utcában rá is találtak a kocsiira, amelyben rendőri egyenruhák voltak. A szöktetés nyilvánvalónak bizonyult. A szentpétervári rendőrség most lázasan kutat az elmenekült gyilkos és ársai után.

* **Az államvasutak bevételei.** Az államvasutak szállítási bevételei augusztus hónapban az ideiglenes összeállítások szerint 866,400 koronával, vagyis 4,5 százalékkal nagyobbak voltak, mint az előző évi augusztus

tus havi végleges szállítási bevételek. Az augusztusi ideiglenes bevétel 19 877,400 K, (ebből 5.907,200 K a személy és 13.970,200 K az áruforgalomból), a többlet tulnyomó része az áruforgalomra esik. Az év elejéig augusztus hó végéig az összes szállítási bevétel a folyó évben megközelítőleg — mint hogy az utóbbi három hónap bevételei még csak ideiglenesen vannak kimutatva — 139 246,210 K volt; ebből 38 294,140 K a személy és 100 952,070 K az áruforgalomra esik. Ezzel szemben a múlt évi végleges szállítási bevétel az időszakban 132 187,445 K, (ebből 36.643,485 K a személy- és 95 543,960 K az áruforgalomból) volt. A folyó évi ideiglenes többlet tehát összesen 7 958,737 K (5,4 százalék), melyből 1 650,655 K a személy- és 5 408,080 K az áruforgalomra van számítva.

* **A takarmányhiány.** A földművelésügyi miniszter a mostani takarmányhiány időben időnkint kimutatja s a gazdaközön-séggel közli azokat a beszerzési forrásokat, a hol eladó szalás takarmány, erőtakaromány és burgonya van. Akinek tehát eladó takarmánykészlete van, az bejelentheti a földművelésügyi miniszteriumnál a VII. főosztályhoz intézett levélben. Egyuttal közölni kell, hogy milyen mennyiségben és mily árban hajlandó a takarmányfélét eladni. Legkisebb mennyiség, amit be lehet jeleníteni, egy vaggon rakomány.

* **Halálos szilvaszedés.** Jakab János tiszaroffi földműves felment a szilvafára, hogy szilvát szedjen; de vigyázatlanságából leesett és meghalt. Az orvosok azt mondták, hogy leszakadt a szilva. Családja és neje siratják, négy árvt hagyott hátra.

* **Lujza hercegnőről.** A Petit Bleu egyik munkatársa beszélgetést folytatott Párizsban Lujza hercegnővel. A hercegnő társalgás közben azt kérdezte az újságírótól, hogy az ő szökése Belgiumban milyen benyomást keltett és örömmel vette tudomásul a feleletet, hogy iránta milyen általános rokonszenv nyilatkozik meg és hozzá-tette, hogy ő számít a közvélemény támogatására. Internálása egész ideje alatt megakadályozták őt abban, hogy Lipót királynak írjon. Anyja halálos ágyától is távol tartották, de azt Lipót király nem saját akaratából rendelte el, hanem arra másoknak, nevezetesen a hercegnő gondnokának a befolyása kényszerítette. Jövőjét illetőleg a hercegnő azt mondta, hogy ő csak azt kívánja, hogy egészségesnek nyilvánítsák és reméli, hogy apanaszt fog kapni, amelyből nyugodtan megélhet. Nagyon szeretné, ha visszamehetne Belgiumba, de attól tart, hogy Lipót király, aki előt megrágalmazták, ezt nem fogja megengedni. Sem ő, sem Lónyay grófné az anyai örökségre igényt nem tartanak; ő ezt meg is írta Brüsszelbe, de választ nem kapott. Arra a kérdésre, hogy teljesen biztonságban van-e már, a hercegnő azt felelte, hogy az esetre, ha üldöznék, Svájcba fog menekülni.

Mibe kerülnek a vadállatok?

— szeptember 15.

Ha valamely nagyobb állatseregletét megtekintünk, rendszeren csak az jut eszünkbe, milyen veszedelemmel járhatott egy-egy ilyen ragadozónak az elfogatása és szállítása esetleg, pedig mily nehéz lehetett annak a megszelidítése! de hogy az illető állatok — pénzbeli értékét ismernék, az vajmi ritkán fordul elő; pedig bizony nemcsak fáradságba, bátorságba kerül az ilyenek elfogatása és megszelidítése, hanem jó summa pénzbe is és úgy mint az érték-papiroknak, bizony a ragadozóknak is megvan a maguk árkelete, tőzsdéi árfolyama.

Az oroszoknak az ára, mondja Hagenbeck Károly, a hirneves vadállatszeli-dítő és kereskedő, nagyon változókéony, hullámozó s mintha ennek a hullámozásnak

érzéki kifejezést akarna adni, megsimogatja a kalit vasgerendái közé nyulva egyik kedves oroszánjának a szőrét. Az oroszánokat most Nubia, az egyiptomi Szudán és a Senegal vidéke szolgáltatja. A nubiai kinőtt oroszánoknak az ára 5000 korona, a szenegálvidéki pedig 3-4000 korona. A legremekbbr példányokat azonban az északi Afrika helységeiben lehet találni. Ezek ugyan már kivesztféiben vannak, de a Nubia oroszánal való keresztezés által még gyönyörű példányokat nyerünk. A himnek remek sörénye van s árú 6-8000 koronát is tesz.

A tigrisek 1500-3000 koronán kelnek el, ha Szumátrából valók, míg a fiatal fellette vad bengáliaiak ára 3-5000 koronára is felszökik. Hagenbeck nemrégiben néhány szibériai tigrisre tett szert, amelyek kiváló szép állatok lévén, 6-8000 koronát kapott egyért.

A jó indiai elefántot meg lehet szereznii 3000 koronán, míg az afrikai 6000 koronán alul alig kapható. Ez utóbbiak ugyan is már nagyon ritkák s 1880 óta a mai napig csak öt darabot szállítottak át Európába.

Az állatkeretek számára vásároltatni szokott állatok egyik legdrágábbika a zsiráf, a nyakorjány, azt 1880 ig különben elég sürűn szállították át Európába az egyiptomi Szudánból. 1876-ban Hagenbeck öt hét leforgása alatt nem kevesebb mint 35 darabot hozott át. Az 1880-1900 ig terjedő két évtizedben csak 3 zsiráf hozott be, még pedig kettő Dél-Afrikából, a harmadik pedig Szenegálból. Ez az utóbbi, nagyon szép him állat, a londoni állatkeretnek adatott el 20,000 koronáért. Van azonban elég számos zoologiai kert, mely szívesen adna 12,000-18,000 koronát egy példányért, csak kaphatna belőle.

A hipopotamus és a rinócerosz, vagyis a viziló és az egyszarvu ma már felette ritkák lettek. Hagenbecknek tavaly volt egy vizilova, amelyért már több ízben 20,000 koronát ígértek; de vesztésre megtartotta, mert néhány hónap múlva hirtelen magdöglött. A londoni állatkeret hipopotamusának az ára ugyancsak 20,000 korona volt.

Az egyszarvu még drágább állat. Harmincz évvel ezelőt adott el Hagenbeck egy példányt a londoni állatkeretnek. A római amfiteatrumból fennállása óta ez volt az első egyszarvu, melyet Európába hoztak; az állatkeret igazgatósága 30,000 koronát fizetett érte. Akkoriban egész kicsi kölyök, még csak két éves példány volt.

Ezek az állatok azért is oly ritkák minálunk, mert nagyon nehéz őket élő állapotban ide át hozni. A szállítás csak akkor sikerül, ha egész fiatalon, kölyökkorukban fogatnak el. Ilyenkor aztán az anyát meg kell ölni, a kölyköt tejen felnevelni s több ezer mérföldnyi utat tenni meg vele.

A múlt év október havában Hagenbeck Mongolországból magával hozott huszonnövez darab vad lovat; e vidékről soha lovat még Európába nem hoztak s némelyik példányuk 12,000 koronán kelt el. El is adta mindannyiát, csak kettőt tartott vissza szaporodási czélokra. A jó zebrának párja szintén 8-12,000 koronába kerül. Egy párat éppen most szelidít és szoktat hozzá a zablához, ami ugyancsak sok időbe, türelembe és fáradságba kerül. Az értékük persze csak akkor lesz teljes, ha meg vannak szelidítve s kocsiba foghatók, mert nagyon vad, makacs és csökönyös állatok.

A ritkább fajú kigyókat és majmokat sem lehet valami nagyon olcsón adni. A fiatal gorillák ára 3-4000 koronánál kezdődik. A ritkább állatok, nevezetesen szarvasok és juhok ugyancsak szép pénzbe kerülnek. A londoni állatkeret egy argili juhért 1600 koronát adott.

De a legdrágább állatok Hagenbeck állatseregletében természetesen a szelidített és idomított állatok. Jelenleg három

oroszlánból, hat bengál-tigrisből, három tibi-medvéből, két nagy jegesmedvéből és négy vadkan-kutyából álló szelidített és idomított csoportot mutat be Blackpool angol városban, melyért a napokban kinnáltak csak 240,000 koronát. Hagenbeck azonban az ajánlatot nem fogadta el.

REGÉNY CSARNOK.

Csontváz a tüzhelyen.

Angol regény.

Fordította: Amloa.

28

Férjhezmenetele durva rázkódással ébresztette fel helyzetének a szomorú valóságára; de, midőn visszavonhatatlanul volt azon helyzetben, mit cselekedett? — Prábalta-e a férjét szeretni? Nem. Ő azt mondta: „A szívem meghalt, nem tudok ismét szeretni és bizni“. És majdnem öntudatlanul azzal a gondolattal igyekezett a lelkét meggyugtatni, hogy az ő gyermekei és ő irántuk teljesíti a kötelességét. A gyermekek iránt nemesen töltötte be az anyjuk helyét és ő maga igazi feleség volt-e a férjéhez? Nem volt az. Nem volna szabad, hogy titka legyen előtte; a Herbert Tracy inzultálási elöl a Guy karjaiban kellene menhelyet keresni, de lelkét nem tudta feltárni. Az ő hatalmas, domináló, parancsoló büszkesége az utjában állott. És ő engedte azt úgy tenni. Sőt még nagyobb erőre hajszolta, nem látva a kigyót, mely körülte tekerőzött. Hogy ő megalazza magát és férjének mindent elmondjon? Nem, soha! Miért tenné? Mi jót eredményezne az? Még azt a gondolatot is elűzte magától — ő, akinek eleitől kezdve végig mindent meg kellett volna a férjének mondani és azon bizodalom által elveszíteni azt a büszkeséget, mely köztük állott és annyi szerencsétlenséget okozott.

Hármat ütött az óra és végre, ekkor De l'Orme Guy hazajött. Midőn belépett, a felesége még mindig a szoba közepén állott és ő meglepetésében, hogy Editet ott látta, megrettent. Azt remélte, hogy a hideg, büszke arcot nem fogja látni, de most nem az a kifejezés volt azon — csak szomorúnak és bánatosnak látszott. — Nagyon hosszasan maradtál távol — mondta Edit fáradtan. Hol voltál az egész idő alatt?

— A barátaimmal. Miért maradtál fent? — válaszolta Guy, élesen beszélve, mert nagyon sokat vesztett.

A durva hang megkeményítette Editet és hidegen csak azt mondta: — Elmúlt három óra és ideje, hogy lefeküdjünk.

Guy felvette a lámpát és kiment, a felesége követte.

Mily sötét és szomorú volt minden körülöttök! A csontváz a kályhán mily borzasztóan nézett rá!

Herbert Tracynak szép lakosztálya volt az Albanyban. Egy este ő és Geisler Orlof egyedül ültek ottan, finom borukat szücsölgetve és gonosz tervük felett beszélgetve.

— Tehát minden jól megy — jegyezte meg Herbert. Magas tételekben játszik?

— A fogadásai magasabbak, mint a játéka. Ma rengeteg összeget vesztett, ámbar ő nem látszik azt tudni.

— Nem látszik azt tudni? — ismételte Herbert meglepetéssel.

— Nem. Ő mindig könnyelmű volt és extravagáns. Az anyja elkényeztette. Midőn szemtől szembe fogja találni magát a végpusztulással, csodálkozni fog, hogy miképen ment el a pénze.

— Olyan vagyonos, a milyennek mondják?

— Nem gazdagabb, a czim nélküli arisztokratáknak nagy része. Azonban Castleton tekintélyes birtok; de az a Potosi se nem bírja ki hosszasan, hogy a család az aranyat minden oldalról szórja. Az idősebbik leánya elég pazarló és a madam még olyanabb.

— De l'Orme asszonyt érted?

— Igen. Ő szegény ember felesége — nem soha sem lett volna jó.

— Geisler, neked nincs igazad — mondja Herbert gyorsan, különös következtelenséggel védelmezve azt az asszonyt, akit szegénységre igyekezett juttatni. Az nem az ő hibája, a férje pazarló.

— Eszerint kár őket tönkretenni — gunyolódott Geisler.

(Folyt. köv.)

Új férfi szabó üzlet megnyitás!

Értesitem a t. közönséget, hogy helyben Kossuth-utca 8. szám alatt, a színház mellett, az

Angol szabóhoz czimmel

elegáns, modern igényű férfi szabó üzletet nyitottam, hol elvállalok mindennemű aszakmámba vágó megrendeléseket kívánat szerint, a legújabb fazon és divat után.

Raklármon nagy választékban tartok divatos angol- és francia szöveteket.

Amennyiben üzletemben kiváló munkát öket alkalmaztam és a megrendelt ruhák saját felügyeletem alatt készítették, azoknak szabó át egyedül végzem. Különdön szerzett sok évi tapasztalatom folytán bátran ígérhetem, hogy a nagyközönség igényeit a legnagyobb mérvben ki fogom elégíteni, valamint üzletem iránti vonalmat kiténő izlésem és megbízhatóságommal biztosítom.

Miért is magamat szíves figyelmébe és jóindulatába ajánlva, maradtam kiváló tisztelettel

Rosenberg József,

férfi szabó és szabász

— Kossuth-utca 8. szám. —

Hirlapelárusítók

felvétetnek

a „Debreczen“ elárusítására

városi nyomdában,

városház, keresztépület.

Szőnyeg,

✕ függöny, butorszövet, ✕
linoleum

●raktárunkat, saját házukba●

Kossuth-utca 5. sz.

|| főzletünk emeleti helyi-
séibe helyeztük által. ||

A még raktáron levő
szőnyeg, függöny, butor-
szövet, ágy- és asztalterítőket
ameddig a készlet tart

✦ leszállított árak mellett ✦
árusítjuk el.

Bosznay J. és Társa.

Debreczen Kossuth-u. 5.

Aki

olcsón, jól, praktikusán és modernül

építkezni akar,

forduljon

BORSODY I. S. építész

irodájához Debreczen, Hunyadi-u. 21.

Templomok, városi lakóházak, kasté-
lyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági
épületek stb. tervezését vagy elkészítését,
nedves lakások szárazzá tételét, betoniro-
zást vagy bármily építkezéshez tartozó
munkát elvállal.

Építkezésekre törlesztéses kölcsönt elő-
nyösen eszközöl ki. Biztos sikerrel előkészít
a kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsgára.

— Építő iparosoknak olcsón készít terrajzo-
kat, költségvetést.

1 liter

Borhegyi borviz

8 krajczár,

mely kitünő, üdítő egészséges
ital, kapható

Máyer Jenőnél

előbb

Geréby Fülöp utóda Debreczen.

Üveg betét 4 krajczár.

A legolcsóbb
bevásárlási forrás
Székely Jenő és Társa
utóda

úri és női-dívat
cipőraktár cégnél

Piacz-
és Szent-Anna-utca
sarkán.

Idegbajosoknak

igen ajánlatos, hogy a 20 év óta bevezetett és ta-
nárok, gyakorló orvosok és a közönség által mind
nagyobb és nagyobb körben alkalmazott gyógy-
móddal, mely csupán külső mosásokból áll, ártal-
matlan, olcsó és meglepő hatású, megismékedjenek.
Kérje ön a 26. kiadásban megjelenő művecskét
Weismann Romától:

„Az idegbetegségekről és a szelütésről,
mely dr. Rothschnek V. Emil gyógyszerárban
ingyen kapható.

Félix gyógyfürdő.

Nagyváradtól délre 7 kilométer távolságban, 140 méterre a tenger színe
fölött, nagykiterjedésű tölgy erdőségtől borított hegyekkel környezett csendes
völgyben, a nagyváradi—belényesi vasut és országut mentén fekszik. Hétfő (7)
szállodájában 165 szoba van, minden igényeket kielégítő módon s a folyó évben
teljesen újonnan berendezve, nyolcz tükör és tiz kádfürdővel felszerelt fürdőháza
nygy a szállodákkal, mint a gyógy- és étteremmel csukott és télen fűtött folyosók-
kal vannak összekötve. — 49 C. fokú hőforrásának vízbősége páratlanul áll
Európában, napi mennyisége 17 millió liter. Természetes iszap, vásártelki moór,
szénsavas, aós, jodsós, szikes s bármely másnemű kombinált fürdő rendelkezésre
áll. A kénsavas sókban gazdag és kénhidrogént is tartalmazó hévíz különösen
javát fürdő alakjában: Csuzos és köszvényez bántalmaiknál, izületi gyuladásoknál,
csonttörések és ficzomodások után, idegzsábaknál (pl. shyas) némely bőrbajoknál,
görvély és angolkórnaál, idült méh és petefészek gyuladások, méhurut me-
deneze, beli sejtiszövetbeli és izzadmányoknál, idült veselobna! (Bright kor) stb.
Ivógyógymód alakjában pedig: idült gyomorbántalmaknál, mákacs székrekedésnél,
vesekőveknél, a máj és epehólyag betegségeknél (sárgaság epekővek) és czukor-
betegségeknél. A fürdő orvosa dr. Matolay Károly operatur, nőgyógyász, volt
közokrházi igazgató főorvos, ki május—szeptemberig a fürdőtelepen, télen pedig
Nagyváradon lakik s telefon hívásra télen is bármikor megjelenik a fürdőtelepen.
Nyáron naponta 16, télen 4 vonat közlekedik Forgalom: 6500 fürdővendég 30
ezer kiránduló. A fürdő tulajdonosa a jászovári premontrei rend és a fürdő bér-
lője Komzszik Alajos nagyköltséggel a folyó évben mindent újjáalakítottak s
mindent újonnan a lelegegásabban rendezték be.

Téli kura penzionnal.

Meghívás

a Debreczeni Termény- és Áruraktár

Részvény-Társaság

1904 szeptember hó 25-én délelőtt 10 órakor

a városháza tanácsstermében

tartandó

XVII-ik évi rendes közgyűlésére.

Tárgyak:

1. Az igazgatóság és a felügyelő bizottság évi jelentése.
2. Határozat hozatal a lefolyt 1903—1904. üzleti év zárszámadása és a felmentvény megadása tárgyában.
3. Határozat hozatal a nyereség felosztása és az osztalék megállapítására nézve.
4. Határozat hozatal újabb építkezésre nézve.
5. A sorrend szerint kilépő két igazgatósági tag helyének választás utján betöltése.

Debreczen, 1904 szeptember 7.

Az igazgatóság.

JEGYZET. A közgyűlésen résztvenni szándékozó részvényes köteles részvényeit a közgyűlés előtt legalább 1 nappal a társaság pénztáránál, a debreczeni első takarékpénztárnál vagy a debreczeni ipar- és kereskedelmi banknál — térítvény és igazoló-jegy kiszolgáltatása ellenében — letenni. A zárszámadások 8 nappal a közgyűlés előtt a társaság hivatalos helyisé-
gében a részvényesek rendelkezésére állanak.

Debreczen, nyomtatott a város könyvnyomdájában. 1904.